

Haridus on hinnas

Kui lapsed ei läheks kooli, ei saaks nad pärast ülikooli minna, vastasid seitsmeaastased mudilased Eesti Päevalehe küsimusele, miks peab koolis käima. Vastsed koolijütsid teadsid sedagi, et kui koolis hästi õppida, saab suurena tööl paremini hakkama.

Täna läheb paarkümmend tuhat mudilast elu esimesse koolitundi, mille ainukordne tähendus saab neile lõpuni selgeks ehk alles hiljem, aastate pärast. Kui meenub esimene koolipäev — mälopiltidel ikka need ühed ja samad kujundid — astriõied, aabits, õpetaja, aktus, koolimaja, oma klass, pink ja pinginaaber... Esimesel koolipäeval ei tea ju veel mõelda, et kõik asjad siin maailmas on omavahel kuidagi seotud.

Ja ometi saavad esimene koolipäev ja aktusekõnedes arvukalt korduv fraas "koolitee algus" aasta-aastalt pidulikkuse kõrval aina asisema tähenduse. Ka mudilased näivad asjalikumad kui mõne aasta

eest. Sest juba esimesest klassist ja esimesest õpetajast võib tulevikus nii mõndagi sõltuda.

Hea haridus on iseenesestmõistetavalt hinda läinud, selle omandamise nimel ollakse valmis pingutama. Algas ju esimeseks koolipäevaks valmistumine kaugelgtki varem kui augustis. Vähemalt neis Eesti linnades, kus on valida rohkem kui ühe kooli vahel. Pääsemaks nime poolest parimasse õppeasutusse, pidid paljud mudilased juba enne lasteaia lõpupidu läbi tegema tõelised eksamikatsumused.

Mis teha, kõik ei mahu soovitud (eri-)kooli või -klassi. Vanemad tahavad aga mõistagi oma lapsele tuleviku tarvis siledamat teed sillutada. Aina tihedamas konkurentsis ei julge nad alati loota "lihtsalt väikese kooli" headele külgedele.

Vanemad teavad, et tudengiks pürgijaid jätkus tänavu küllaga nii riigi- kui erakõrgkoolidesse, täidetud said vabakuulajate, kaug- ja

täiendõppijate, tasuta ja tasulised õppekohad. Pea kõikidel erialadel, olenemata sellest, kui mitmes kõrgkoolis üht või teist ainevaldkonda õpetatakse. Nõudlus on ikka veel tunduvalt suurem kui pakkumine. Ülitiheda konkursisõela läbivad vaid parimad. Seda mitte ainult ülikoolis, vaid ka gümnaasiumis.

See teadmine sunnib juba esimestel koolipäevadel oma lapse kooliküpsust, andekust ja läbilõõgivõimet hindama. Teda lisaks koolitundidele ka muusika- ja keelerinngi saatma, sest väike palk sunnib selgi aastal vajalikke õpetajaid koolidest lahkuma — pankade ja büroode kasuks otsustama.

Jääb vaid loota, et suures haridusetuhinas ei unustata väikeselt inimeselt endalt küsida, mida ta tegelikult tahab. Mudilased, kellega Eesti Päevaleht nädala eest vestles, pidasid igal juhul põialt, et neile tuleks hea õpetaja, kes lubaks vahel mängida ka.